

Voorstel aan de gemeenteraad

De Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur

Beleidsveld	Cultuur
Organisatieonderdeel	Culturele Zaken
Opsteller	Lisa van Woersem
Kenmerk	10860652
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur vast te stellen, met als belangrijkste ambities:
 - a. De Utrechtse nachtcultuur is volwaardig onderdeel van de culturele sector;
 - b. Iedereen die dat wil, voelt zich welkom in de Utrechtse nachtcultuur;
 - c. De Utrechtse nachtcultuur heeft ruimte voor experiment en ontwikkeling;
 - d. De stad is levendig en leefbaar.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Samenvatting

Met de Utrechtse Nachtvisie en de Beleidsnota Nachtcultuur wordt de waarde van de nacht erkend en wordt een stevige basis gelegd voor verbreding en verdieping van de nachtcultuur in de stad. (Sociale) veiligheid en gezondheid zijn randvoorwaarden en de balans tussen levendigheid en leefbaarheid is het uitgangspunt.

Context

Aanleiding

In het coalitieakkoord 2022-2026 is de Utrechtse Nachtvisie aangekondigd. Met deze visie en beleidsnota, gebundeld in één document, wordt invulling gegeven aan deze ambitie. In het coalitieakkoord is vanaf 2023 programmabudget beschikbaar gesteld. Daarom wordt dit document aan het begin van het jaar 2023 voorgelegd. Nachtcultuur is tot op heden nog nauwelijks onderdeel van het gemeentelijke cultuurbeleid. Met dit document maakt de gemeente een inhaalslag, wordt de nachtcultuur als belangrijk onderdeel van de culturele sector erkend en worden de nacht en de gemeente dichter naar elkaar toe gebracht.

Juridische context

De visie en beleidsnota worden ter besluitvorming voorgelegd aan de raad, omdat de raad bevoegd is kaderstellend beleid vast te stellen. De visie leidt in de toekomst mogelijk tot het opstellen van nadere regels op het gebied van nachtcultuur, vast te stellen door het college. Dit zal ook werkzaamheden met zich meebrengen waarbij juridische zaken bijvoorbeeld adviseert over het opstellen van nadere regels.

Beoogd effect

Nachtcultuur is een belangrijk en aantrekkelijk aspect van Utrecht en maakt er op een vanzelfsprekende manier deel van uit. De nachtcultuur zal de komende jaren verder aan belang, impact, zichtbaarheid, creativiteit en belangstelling winnen. Met de Utrechtse Nachtvisie en de Beleidsnota Nachtcultuur werken we naar de volgende punten toe. In 2030:

- Is nachtcultuur nog meer een vanzelfsprekend onderdeel van de Utrechtse culturele sector. Het aanbod is goed zichtbaar in de stad en daarbuiten. De sector heeft zich verenigd en onderhoudt contact met de gemeente via korte lijnen. Het nachtcultuurbeleid is van toepassing op nachtcultuur in de hele stad en niet alleen in de binnenstad.
- Vormt het nachtculturaanbod in de stad een reële afspiegeling van de bevolkingssamenstelling. Voor uiteenlopende doelgroepen en leeftijden is er aanbod, en er is oog voor de behoeften van jongeren onder de 18 jaar. Jonge makers en organisatoren vinden bij de gemeente een welwillend oor voor hun ideeën; voor hen is er voldoende ruimte om een feest of een evenement te organiseren. De (sociale) veiligheid in de nacht is toegenomen: Bezoekers van nachtcultuur kunnen ongehinderd zichzelf zijn.
- Is het aantal plekken voor nachtcultuur uitgebreid en beter verspreid over de stad. De variëteit is toegenomen en de nachtcultuur is als geheel gegroeid. Voor jonge creatieven is het aantrekkelijk om in Utrecht te blijven of naar Utrecht te komen. Clubs verschillen niet alleen in signatuur, sfeer en doelgroep, maar ook in omvang. In gebiedsontwikkeling is nachtcultuur structureel een punt van aandacht. Voor de realisatie van nieuwe locaties op het gebied van nachtcultuur is voldoende capaciteit binnen de gemeente voor handhaving en veiligheid een randvoorwaarde.
- Bestaat er een beter evenwicht tussen leefbaarheid en levendigheid in de stad. Dankzij locatieprofielen en gebiedsprofielen zijn de behoeften van verschillende belanghebbenden beter op elkaar afgestemd en wordt overlast beter beheersbaar.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

Op 11 juli 2019 is [motie 195](#) aangenomen: 'De kracht voor de Utrechtse nacht'. De motie pleit voor een impuls aan het Utrechtse nachtleven. In de raadsbrieven van [19 mei 2020](#) en [14 januari 2021](#) is de Raad op de hoogte gesteld van de stappen die genomen zijn naar aanleiding van deze motie. In deze brieven is onder andere een nachtvisie aangekondigd en in deze periode is het Nachtoverleg in het leven geroepen. Op 3 februari 2022 werd [motie 18](#) 'Breng het leven terug in de nacht' aangenomen. In deze motie wordt het college opgedragen in gesprek te gaan met de sector over wat de wensen, behoeften en mogelijkheden zijn in de doorstart na corona, onder andere omtrent beleid. In de raadsbrief van [24 maart 2022](#) is besproken dat in de herstart na corona vinger aan de pols wordt gehouden bij het Nachtoverleg. Tenslotte zijn er mondelinge vragen gesteld over uitgaansaanbod voor de doelgroep 18- (1-9-2023).

Op 1 juni 2022 werd het coalitieakkoord 2022-2026 gepresenteerd, met daar in de volgende passage over de nachtvisie:

*Een **bruisende nachtcultuur** is belangrijk voor een grote stad als Utrecht. Denk bijvoorbeeld aan podia voor nieuwe bands en een levendige Utrechtse dance-scene. Om dit naar een hoger niveau te tillen stellen we een Utrechtse Nachtvisie op. Daarmee maken we nachtcultuur een serieus onderdeel van de cultuursector. Samen met het Nachtoverleg en bewoners wordt gezocht naar geschikte locaties voor nachtcultuur en wordt gekeken hoe we ruimte kunnen bieden voor talent en experiment.*

De Utrechtse Nachtvisie en de Beleidsnota Nachtcultuur zijn het gevolg van deze eerdere besluitvorming. Ze vormen de basis voor het beleid met betrekking tot nachtcultuur.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Utrechtse Nachtvisie 2030 & Beleidsnota Nachtcultuur vast te stellen, met als belangrijkste ambities: a. De Utrechtse nachtcultuur is volwaardig onderdeel van de culturele sector; b. Iedereen die dat wil, voelt zich welkom in de Utrechtse nachtcultuur; c. De Utrechtse nachtcultuur heeft ruimte voor experiment en ontwikkeling; d. De stad is levendig en leefbaar.
Argumenten	
1.1	<u>Hiermee bieden we nachtcultuur een belangrijke stimulans om een steviger onderdeel te vormen van de culturele sector.</u> De nacht is voor velen een vrijplaats, waar ruimte is voor experiment en ongekende creativiteit. Sinds het ontstaan van de dancecultuur in de jaren tachtig is die betekenis gebleven, voor zowel makers als publiek. De nacht nodigt uit tot een ander soort interactie en een andere beleving van kunst en cultuur dan overdag. De Utrechtse nachtcultuur wordt getypeerd als gemoedelijk en gezellig. Door de jaren heen is de nachtcultuur uitgegroeid tot een levendige, diverse sector waar zowel professionals als beginnend talent tot hun recht komen en kunnen floreren. Nachtcultuur geeft niet alleen dj's en producers een podium en de gelegenheid zich te ontwikkelen, maar ook andere creatieven: visual artists, vormgevers, beeldend kunstenaars en performers. Nachtcultuur behelst meer dan (elektronische) muziek; veel subculturen vinden er hun oorsprong. Voor een grote groep bezoekers vormt de nachtcultuur een eerste kennismaking met het Utrechtse culturele leven. Met deze visie en beleidsnota erkennen we dit. We investeren om de nachtcultuur op vlieghoogte te krijgen. Nachtcultuur staat onder druk. Het is uitdagend om in een verdichte stad geschikte locaties te vinden. Met deze visie en beleidsnota zorgen we dat er in onze stad ruimte blijft voor nachtcultuur. Veel creatieve ondernemers zoeken al jaren naar een locatie, maar met wisselende successen. Met het bijgevoegde document stimuleren we dat jonge creatieve Utrechters blijven, in plaats van vertrekken naar andere steden.
1.2	<u>Een stevige verankering van de nachtcultuur draagt bij het welbevinden van een groot aantal (jonge) Utrechters.</u> Het nachtleven brengt mensen samen. De nacht geeft plek om te dansen, samen met vrienden en gelijkgestemden, een plek om grenzen te verleggen en nieuwe mensen ontmoeten. Uit een enquête over uitgaansleven onder Utrechters via het bewonerspanel bleken dansen, sociale contacten en het vinden van een uitlaatklep de belangrijkste redenen om uit te gaan. Het welbevinden van een groot aantal (jonge) Utrechters is verweven met de nacht. Nachtcultuur is meer dan uitgaan; het vormt voor velen een safe space, waar ze wel kunnen zijn, wie ze overdag niet kunnen zijn, vrij van de normen van de mainstream. Toch zien we dat het aanbod nu geen afspiegeling is van de bevolking in Utrecht. In

	het bewonerspanel over het uitgaansleven scoorde de diversiteit van de nachtaanbod matig: slechts 28% van de respondenten typeert de Utrechtse nachtcultuur als veelzijdig en slechts 33% is het eens met de stelling dat het Utrechtse aanbod bij hem of haar past. Deze beleidsnota is een instrument om ongelijk te kunnen investeren voor gelijke kansen. Door een actieve rol in te nemen in de zoektocht naar drie nieuwe locaties voor nachtcultuur, stimuleren we experiment en ontwikkeling, niet over de hele linie maar juist voor niches en doelgroepen die zich niet thuis voelen in feestcafés.
1.3	Voor een levendige én leefbare stad is een integrale visie nodig De nachtcultuur raakt vele beleidsterreinen. Denk hierbij aan Cultuur, Economische Zaken, Openbare orde & Veiligheid, Vastgoed en Volksgezondheid. Met deze nachtvisie wordt de basis gelegd voor integraal beleid. Zo worden verschillende belangen aan de voorkant afgestemd, in plaats van achteraf. Denk hierbij aan de spreiding van locaties, mobiliteit en reductie van geluidsoverlast. Door al het beleid rondom nachtcultuur in één visie en beleidsnota te bundelen, kunnen we bovendien sneller en effectiever stappen zetten als het bijvoorbeeld gaat om het verbeteren van (sociale) veiligheid, preventie gehoorschade en middelengebruik en het terugdringen van grensoverschrijdend gedrag en discriminatie. Ook kunnen we de gevolgen voor verschillende beleidsterreinen – bijvoorbeeld op gebied van capaciteit en kosten – beter in kaart brengen en hier vooraf op handelen.
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	<u>De indruk kan gewekt worden dat de gemeente levendigheid boven leefbaarheid stelt en dat klachten met betrekking tot overlast onvoldoende serieus worden genomen.</u> Voor Utrechters die hinder ervaren van uitgaansgelegenheden, kan de ambitie tot drie nieuwe locaties voor nachtcultuur leiden tot ongenoegen. Hiermee kan de indruk gewekt worden dat de gemeente zorgen en klachten met betrekking tot overlast onvoldoende serieus neemt. Dit is echter juist niet het geval. Ten eerste benadrukken we in het document dat nachtcultuur vele gradaties kent. Het gaat hierbij niet direct om grote nachtclubs met 1000+ bezoekers, maar eerder om kleinere plekken met ruimte voor experiment en cross-over tussen genres. Daarnaast hebben we invloed op de spreiding en locaties van nieuwe plekken, wanneer wij als gemeente zelf meewerken aan het realiseren hiervan.
1.2	<u>De indruk kan ontstaan dat de gemeente met deze visie en beleidsnota de nacht wil conformeren naar bestaande structuren.</u> De kracht van de nacht zit in het eigenzinnige karakter, los van het 'reguliere' cultuurstelsel, dat moet niet veranderd worden. De nachtvisie is geen instrument om de nachtcultuur te conformeren naar onze bestaande structuren. Dat is ook op geen enkele manier de ambitie. De nachtcultuur is ontstaan als tegencultuur en moet haar eigenzinnige karakter kunnen behouden. Dat betekent echter niet dat de nachtcultuur geen erkenning en ondersteuning verdient. Door nu een zelfstandige nachtvisie en beleidsnota op te stellen, doen we recht aan het karakter van de nacht, en omarmen we de sector tegelijkertijd als onderdeel van ons culturele leven.
1.3	<u>In een verdichtende stad met schaarste aan locaties kunnen er mogelijk niet tijdig of voldoende locaties gevonden worden.</u> In de beleidsnota is de ambitie geformuleerd om in de periode tot 2030 drie nieuwe locaties voor nachtcultuur te realiseren. De locaties worden in eerste instantie gezocht in bestaand gemeentelijk vastgoed. Het risico is dat deze ambitie door ontwikkelingen en omstandigheden niet gehaald worden.
1.4	<u>Het gereserveerde budget voor nachtcultuur kan overvraagd worden en hierdoor kunnen teleurstellingen ontstaan.</u> De indruk kan ontstaan dat er met deze visie en beleidsnota ook een groot budget wordt vrijgemaakt voor de uitvoering. De ambities zijn hoog, maar de middelen zijn er niet om alles direct te realiseren.

Financiën

In de gemeentebegroting is er op basis van het Coalitieakkoord 2022-2026 budget voor de nachtvisie vrijgemaakt. Het gaat hierbij om een budget van € 50.000 in 2023 en vanaf 2024 € 100.000,- structureel. Dit budget biedt de mogelijkheid eerste stappen te zetten op gebied toegankelijkheid van de gemeentelijke diensten en regelingen voor de nachtcultuur. Ook is er ruimte om een zoektocht naar nieuwe locaties te starten. Voor de invulling en inrichting van geschikte locaties zijn (mogelijk) aanvullende middelen gewenst. Besluitvorming over aanvullende dekkingsmogelijkheden maakt onderdeel uit van de integrale afweging bij een Voorjaarsnota. Tussentijds zullen we de gang van zaken evalueren, en wordt het (mogelijk) gewenste extra budget inzichtelijk.

De ambities uit deze beleidsnota overlappen daarnaast met verschillende beleidsterreinen, zoals cultuur, vrijetijdseconomie en veiligheid, gezondheid en vastgoed. Waar mogelijk zoeken we aansluiting bij bestaande programma's, subsidies en regelingen. We houden er bovendien rekening mee dat de uitvoer van de ambities uit de nachtvisie en de beleidsnota ook binnen andere beleidsterreinen – zoals capaciteit voor handhaving en veiligheid – kan leiden tot extra kosten. De omvang van deze kosten hangt af van de specifieke locaties die gevonden worden, en zijn nu daarom nog niet te bepalen. Dit wordt meegenomen in de besluitvorming over aanvullende dekkingsmogelijkheden.

Vervolg

In de beleidsnota zijn ambities en bijbehorende actiepunten geformuleerd. Na besluitvorming in de raad werken we aan een meerjarig uitvoeringsplan binnen de contouren van de visie en beleidsnota. Hierin stellen we een tijdlijn op, en formuleren we doelstellingen, zodat we kunnen meten of we het beoogde effect bereiken. Ook maken we inzichtelijk met welke ambities we direct aan de slag kunnen (zoals het toegankelijker maken van bestaande subsidies) en welke ambities losse uitwerking behoeven (zoals de zoektocht naar drie nieuwe locaties voor nachtcultuur). Het uitvoeringsplan wordt vormgegeven in samenspraak met desbetreffende betrokkenen uit de stad, waaronder clubs, creatieven, bezoekers, inwoners en beleidsmedewerkers van verschillende afdelingen binnen de gemeente.

Participatie

De Utrechtse Nachtvisie en Beleidsnota nachtcultuur zijn tot stand gekomen in afstemming met een groot aantal betrokkenen en belanghebbenden bij het Utrechtse uitgaansleven. Participatie heeft plaats gevonden in de volgende vormen:

- [Bewonerspanel uitgaansleven augustus 2022](#): hierbij is de enquête van het bewonerspanel voor het eerst uitgezet via een open link. Dit heeft geresulteerd in 6761 respondenten. De resultaten zijn terug te vinden in de beleidsnota, zowel in de tekst als in een infographic.
- Vijf rondetafelgesprekken met betrokkenen uit de sector en bezoekers van de nacht. De tafels zijn ingericht per groep: clubs, organisatoren & makers, publiek 1 (thirty030), publiek 2, young minds. In totaal hebben er 40 mensen deelgenomen aan de ronde tafelgesprekken.
- Periodiek overleg met Het Nachtoverleg: Bij het Nachtoverleg zijn onder meer aangesloten: ACU, BASIS, Bassment, Club Poema, De Helling, EKKO, TivoliVredenburg, WAS. (Elevation Events), StrandedFM en de Beurs.
- Interviews met +/- 50 betrokkenen uit de nacht. Denk hierbij aan creatieven, kunstenaars, politie, bewoners, KHN, ondernemers, studenten, jongeren.
- Gesprekken met 30 ambtenaren van andere beleidsterreinen en collega's uit de G4.
- Een peergroupsessie met wethouder Oosters en 8 betrokkenen uit de nacht waarbij de conceptversie is besproken.

Deze gesprekken vormden de rode draad van de Utrechtse Nachtvisie en de Beleidsnota Nachtcultuur. Op sommige onderwerpen spelen tegenstrijdige belangen, bijvoorbeeld als het gaat om behoeften van uitgaanspubliek en behoeften van bewoners. In het document is oog voor beide standpunten.

Communicatie

De Utrechtse Nachtvisie en Beleidsnota Nachtcultuur worden na vaststelling door het college gepubliceerd op de gemeentelijke website en verstuurd naar alle stakeholders binnen het veld, de

stad en de gemeente. De visie en beleidsnota worden ook landelijk verstuurd naar de G4 en steden met een actief nachtbeleid. Er wordt een persbericht naar de vakpers verstuurd. De visie wordt, onder voorbehoud van besluitvorming, op 17 februari gepresenteerd.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Utrechtse Nachtvisie 2030 en Beleidsnota Nachtcultuur

Bijlagen informatief

-